

گسترش همه جانبه روابط ایران و جمهوری آذربایجان

سال 1397 سالی پرتحرک در روابط جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان در همه حوزه های سیاسی ، اقتصادی ، فرهنگی به شمار می آید.

به گزارش آران نیوز: سفر رسمی حسن روحانی رییس جمهوری اسلامی ایران در راس هیات سیاسی - اقتصادی کشورمان در اولین روزهای سال 1397 به جمهوری آذربایجان و امضای چند سند همکاری و افتتاح برخی واحد های اقتصادی که با تلاش و همکاری دو کشور به مرحله راه اندازی رسیده بود و نیز سفرهای متقابل مقامات بلندپایه در طول سال 97 نشان از سطح بالای تعاملات دوجانبه باکو و تهران دارد، که در ذیل به بررسی محورهایی که حول آن تعاملات شکل گرفت، می پردازیم:

** روابط ایران و جمهوری آذربایجان در حوزه سیاسی

سطح بالای روابط سیاسی جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان و عزم مسوولان برای تقویت هر چه بیشتر مناسبات فی مابین منجر به توسعه و گسترش همکاری های دو کشور در همه حوزه ها بویژه اقتصادی و فرهنگی و اجرای طرح های مشترک مهم دوجانبه و منطقه ای شده است.

اولین روزهای سال 1397 میلادی با سفر رسمی «حسن روحانی» رییس جمهوری اسلامی ایران به جمهوری آذربایجان و امضای 8 سند مهم همکاری میان دو کشور همراه بود .

برنامه اجرایی یادداشت تفاهم همکاری در زمینه زنان و خانواده، یادداشت تفاهم همکاری در زمینه ورزش و جوانان، برنامه مبادلات فرهنگی میان ایران و جمهوری آذربایجان، یادداشت تفاهم همکاری های بهداشتی و درمانی، یادداشت تفاهم همکاری در زمینه توسعه مشترک بلوک های اکتشاف نفتی در دریای خزر، یادداشت تفاهم در زمینه تقویت همکاری های صنعتی، یادداشت تفاهم همکاری اقتصادی و موافقتنامه سرمایه گذاری مشترک در احداث راه آهن رشت - آستارا، هشت سندی است که میان دو کشور به امضا رسید.

افتتاح کارخانه خودروسازی مشترک آذرماش - ایران خودرو، افتتاح پروژه ریلی آستارا و افتتاح مرکز برق از برنامه های اجرایی سفر رئیس جمهوری کشورمان به جمهوری آذربایجان بود.

حسن روحانی در این سفر روابط ایران و جمهوری آذربایجان را به نفع منطقه و جهان خواند و گفت: ما امروز بهترین روابط را در میان دو ملت و دولت شاهد هستیم.

رییس جمهوری ایران افزود: در جریان این سفر با جمهوری آذربایجان به تصمیم های قطعی و تاریخی رسیدیم، این تصمیمات در سال های آتی برای مردم دو کشور روشن تر و واضح تر خواهد شد.

روحانی تاکید کرد: امنیت و توسعه آذربایجان، امنیت و توسعه ایران است ، ما اعضای یک خانواده هستیم و باید در کنار یکدیگر قرار بگیریم و از ظرفیت ها استفاده کنیم .

وی گفت: روابط دو جانبه ایران و جمهوری آذربایجان باید به روابط سه جانبه و چند جانبه ارتقا یابد ، آن وقت می توانیم شبکه مطمئن تر و پایدارتری را شاهد باشیم .

الهام علی اف رئیس جمهوری آذربایجان سفر روحانی به باکو را یک سفر تاریخی خواند و گفت : در این سفر سندهای تاریخی بین دو کشور به امضا رسید که در آینده شاهد آثار و ثمرات آنها خواهیم بود.

وی با اشاره به نقش موثر سفر رئیس جمهوری کشورمان به باکو در توسعه روابط دو کشور، گفت : این سفر فرصتی برای تبادل نظر گسترده در باره روابط تجاری دو کشور بود و معتقدیم که روابط فعلی مطابق با ظرفیت های موجود نیست.

رئیس جمهوری آذربایجان اظهارداشت: ایران و آذربایجان در حوزه نظامی و امنیتی همکاری خوب دارند و دو کشور رایزنی های امنیتی را ادامه می دهند.

علی اف سطح روابط و همکاری ایران و جمهوری آذربایجان را الگوی همسایگی در جهان عنوان کرد و افزود ، تعاملات چهار سال اخیر نشان داد تصمیمات اتخاذ شده و کارهای انجام گرفته نتایج خوبی برای دو ملت داشته است .

علی اف با اشاره به گسترش بیش از پیش روابط دو کشور گفت: این یازدهمین دیدار من و رئیس جمهوری محترم ایران در چهار سال اخیر است ، در این مدت چهار بار به ایران سفر کرده ام و این سومین سفر دکنتر روحانی به آذربایجان است.

وی در رابطه با موضع ایران در حل مناقشه قره باغ ابراز قدردانی کرد و گفت ، جمهوری آذربایجان نیز در مسائل بین المللی در کنار ایران است.

علی اف گفت : ایران و جمهوری آذربایجان یک چارچوب همکاری در منطقه ایجاد کرده اند و دیدار های سه جانبه سران ایران ، جمهوری آذربایجان و روسیه در باکو و تهران و نیز دیدار سه جانبه وزیران خارجه ایران ، جمهوری آذربایجان و ترکیه و نیز دیدار چهار جانبه وزیران امور خارجه ایران و آذربایجان و ترکیه و گرجستان در این چارچوب دارای اهمیت خاص برای تقویت همکاری های منطقه ای است .

علی اف گفت: روابط ایران و آذربایجان به یک عامل مهم برای امنیت و ثبات منطقه تبدیل شده است و اطمینان دارم این سفر نتایج زیادی برای دو کشور به ارمغان خواهد آورد.

تقویت روابط سیاسی و اقتصادی باکو و تهران همچنین در سفر خرداد ماه محمود واعظی، رئیس دفتر رئیس جمهوری ایران به جمهوری آذربایجان بررسی شد.

الهام علی اف رئیس جمهوری آذربایجان در دیدار واعظی با اشاره به عزم دولت باکو برای توسعه روابط با جمهوری اسلامی ایران گفت که هیچ محدودیتی برای توسعه روابط تهران و باکو وجود ندارد و به کسی اجازه دخالت در این زمینه را نمی دهیم.

علی اف در این دیدار نیز پابندی باکو به اجرای توافق های حاصل شده با تهران را مورد اشاره قرار داد و افزود: اجرای کامل و سریعتر توافق های دو جانبه برای جمهوری آذربایجان اهمیت ویژه ای دارد.

واعظی نیز این سفر به جمهوری آذربایجان را بسیار ثمر بخش عنوان کرد و گفت که در دیدار با مسوولان جمهوری آذربایجان مسائل بین المللی و یکجانبه گرایی آمریکا در عرصه سیاست و تجارت را مطرح کردیم و خوشبختانه دیدگاه های بسیار نزدیکی داریم.

**سفر سردار باقری به باکو

همچنین همکاری های نظامی، دفاعی، نظامی فنی و امنیتی جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان در سفر دی ماه سردار باقری رئیس ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران به باکو بررسی شد.

در جریان این سفر همچنین پروتکل همکاری نظامی بین ایران و جمهوری آذربایجان امضا شد که این سند در زمینه تقویت همکاری در حوزه های مختلف نظامی و نظامی - فنی است.

سردار باقری در این سفر با اشاره به علاقه مندی و تلاش مشترک تهران و باکو برای استقرار صلح و ثبات و امنیت در منطقه، اظهارداشت: هر دو کشور تمایل جدی برای توسعه روابط نظامی، نظامی - فنی و همکاری در تامین امنیت مرزها دارند.

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح، آمادگی کشورمان برای تبادل تجربه در زمینه مقابله با تروریسم را اعلام کرد.

ذاکر حسن اف وزیر دفاع جمهوری آذربایجان نیز با اشاره به توسعه همکاری ایران و جمهوری آذربایجان در همه حوزه ها، اظهار داشت: اطمینان دارم پس از این سفر همکاری های نظامی دو کشور به بالاترین سطح برسد.

وزیر دفاع جمهوری آذربایجان افزود: این دیدار فرصتی برای بررسی فعالیت کمیسیون مشترک نظامی ایران و آذربایجان بود. تعاملات جمهوری آذربایجان و جمهوری اسلامی ایران در سال 1397 در حوزه های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی در سفر اسفند ماه جاری المار محمدیاراف وزیر امور خارجه این کشور به تهران بررسی شد.

محمدیاراف در این سفر با حسن روحانی رئیس جمهوری اسلامی ایران، علی لاریجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، علی شمخانی دبیر شورای عالی امنیت ملی کشورمان و نیز با محمد جواد ظریف همتای ایرانی خود دیدار کرد.

حسن روحانی در دیدار محمدیاراف از سطح روابط ایران و جمهوری آذربایجان ابراز رضایت کرد و گفت که همه نهادهای رسمی جمهوری اسلامی ایران از توسعه روابط با جمهوری آذربایجان حمایت می کنند.

محمد جواد ظریف نیز در دیدار همتای آذربایجانی خود گفت که جمهوری اسلامی ایران امنیت و توسعه جمهوری آذربایجان را همانند امنیت و توسعه ایران می داند.

همچنین علی لاریجانی در دیدار محمدیاراف حمایت کامل مجلس شورای اسلامی از توسعه روابط ایران و جمهوری آذربایجان را اعلام کرد.

**تعاملات اقتصادی ایران و جمهوری آذربایجان

سال 1397 از نظر تعاملات اقتصادی، جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان با افتتاح چند طرح اقتصادی مشترک دو کشور سالی بسیار مهم به شمار می رود.

در سفر رئیس جمهوری اسلامی ایران به جمهوری آذربایجان کارخانه خودروسازی مشترک دو کشور در کوی صنعتی نفتچالا در 168 کیلومتری جنوب باکو افتتاح شد.

ساخت کارخانه مشترک خودروسازی 'آذرماش - ایران خودرو' سال 2016 میلادی آغاز شده و ظرفیت تولید آن 10 هزار خودروی سواری در مدل های مختلف است و شرکت ایران خودرو در این واحد تولیدی 25 درصد سهم دارد.

در این کارخانه که در آن فناوری های مدرن، تجهیزات و ماشین آلات پیشرفته به کار گرفته شده است، خودروهای سواری مدل 'رانا'، 'سمند'، 'دنا'، 'پژو 206 و 207'، 'رنو پیکاپ' و 'رنو تندر' تولید می شود.

سهم 25 درصد ایران خودرو شامل طراحی، نصب و راه اندازی تجهیزات و صدور خدمات فنی و مهندسی است و در این کارخانه قرار است در مرحله نخست شش هزار دستگاه و در مرحله بعدی نیز 10 هزار دستگاه خودرو تولید شود.

در سال 2018 میلادی یک هزار دستگاه خودروی سواری این کارخانه در داخل جمهوری آذربایجان به فروش رسیده و مذاکرات برای صادرات این خودروها به برخی کشورهای همسود ادامه دارد.

در سفر حسن روحانی به جمهوری آذربایجان همچنین فاز نخست پروژه ریلی اتصال شهر آستارای ایران به شهر آستارا در

جمهوری آذربایجان با حضور روسای جمهوری ایران و جمهوری آذربایجان به صورت نمادین و از محل همایش مشترک اقتصادی دو کشور در مرکز حیدرعلی اف باکو افتتاح شد.

پروژه آستارا - آستارا بخشی از کریدور ریلی «شمال - جنوب» و «جنوب - غرب» است و برای اجرای این پروژه 8.5 کیلومتر خط ریلی در داخل خاک جمهوری آذربایجان و 1.5 کیلومتر خط ریلی در خاک ایران احداث شده است.

در راستای توسعه همکاری های اقتصادی میان ایران و جمهوری آذربایجان، تفاهمنامه همکاری در زمینه معامله برق در فروردین ماه در تهران به امضا رسید و دو طرف موافقت کردند تا باستان امسال 180 مگاوات برق از جمهوری آذربایجان به ایران صادر شود.

بنا بر این شرکت دولتی 'آذرانرژی' جمهوری آذربایجان در خرداد ماه اعلام کرد که این شرکت صادرات برق به ایران را آغاز کرده است.

منابع رسمی جمهوری آذربایجان مجموع سرمایه گذاری شرکت های ایرانی در اقتصاد جمهوری آذربایجان را 3 میلیارد و 400 میلیون دلار اعلام کردند.

شاهین مصطفی اف وزیر اقتصاد جمهوری آذربایجان و رییس آذربایجانی کمیسیون بین دولتی همکاری های اقتصادی دو کشور در سفر اسفند ماه جاری به ایران برای شرکت در مراسم افتتاح خط آهن رشت - قزوین اعلام کرد که تا به حال بیش از 150 سند همکاری میان باکو و تهران در حوزه های مختلف امضا و 24 همایش اقتصادی مشترک با حضور مسوولان و نمایندگان محافل اقتصادی ایران و جمهوری آذربایجان برگزار شده است.

به گزارش منابع رسمی جمهوری آذربایجان همچنین بیش از یک هزار شرکت ایرانی برای فعالیت در حوزه های صنعتی، ساختمان، خدماتی، مخابرات، حمل و نقل و کشاورزی در این کشور ثبت نام شدند و حجم گردش تجاری دو کشور در سال گذشته 74 درصد افزایش یافته و به 446 میلیون دلار رسیده است.

** تقویت روابط سیاسی و اقتصادی به گسترش همکاری های فرهنگی تحرک بخشیده است
تقویت روابط سیاسی و اقتصادی جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان به گسترش همکاری های در عرصه فرهنگی تحرک بخشیده و موجب برگزاری متقابل برنامه های فرهنگی در دو کشور شده است.
در سفر تیر ماه سال 1397 سید عباس صالحی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به جمهوری آذربایجان و دیدار با رییس جمهوری و دیگر مقامات بلندپایه این کشور راهکارهای توسعه روابط فرهنگی فیما بین بررسی شد.
الهام علی اف رییس جمهوری آذربایجان در دیدار وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، گفت: اشتراکات فرهنگی بین دو ملت چنان تعمیق و گسترده است که می توان گفت، فرهنگ ایران و آذربایجان یکی است.
صالحی نیز دیدار با رییس جمهوری آذربایجان را سازنده خواند و گفت: در این دیدار بر همکاری دو کشور در حوزه های مختلف فرهنگی شامل سینما، موسیقی، تئاتر، هنرهای تجسمی، کتاب و نشر تاکید شد.
وی در پاسخ به سئوالات خبرنگاران در باره این دیدار افزود: هر دو طرف اتفاق نظر داشتیم که با تکیه بر فرهنگ، می توانیم روابط را پویاتر بسازیم.

صالحی گفت: دو طرف، همچنین نقش حوزه فرهنگ به عنوان یک حوزه پایدار در میان ملت ها و کشورها، بویژه در روابط دو کشور ایران و جمهوری آذربایجان که از روابط تاریخی برخوردارند، مطرح کردند.

وی با اشاره به اینکه هفته های فرهنگی می تواند افق دو کشور را به همدیگر نزدیک تر از پیش بکند، اظهار داشت: امسال همزمان با برگزاری هفته فرهنگی، شاهد اعلام تبریز بعنوان پایتخت گردشگری جهان اسلام و نخجوان بعنوان پایتخت فرهنگی جهان اسلام بودیم که این دو اتفاق می تواند مناسبات دو کشور ایران و جمهوری آذربایجان را در یک افق جدیدی به هم نزدیک کند.

در جریان سفر وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به جمهوری آذربایجان هفته فرهنگی کشورمان در شهر های باکو و گنجه برپا و در قالب آن برنامه های فرهنگی و هنری مختلف برگزار شد که شهردان جمهوری آذربایجان فرصت آشنایی نزدیک با فرهنگ و هنر غنی ایران اسلامی را داشتند.

همچنین در سفر آبان ماه سال 1397 سید ضیاء هاشمی مدیر عامل ایرنا به جمهوری آذربایجان همکاری های ایرنا و آذرتاج در زمینه رساندن متقابل واقعیات دو کشور و نیز مقابله با اخبار دروغ بررسی شد.

هاشمی که برای حضور در اجلاس جهانی بشردوستانه وارد باکو شده بود، در دیدار اصلاان ایرنا و آذرتاج رسمی ' آذرتاج گفت: همکاری نزدیک آذرتاج و ایرنا را الگویی برای بهبود روابط سایر رسانه ها عنوان کرد و گفت: ارتباط نزدیک رسانه ها نیز توسعه روابط دو ملت را هموار کرده است.

در سالی که گذشت رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران نیز همانند سالهای قبل برنامه های متعددی در راستای ترویج فرهنگ و هنر ایران اسلامی و تقویت تعاملات فرهنگی میان دو کشور همسایه ایران و جمهوری آذربایجان برگزار کرده است.

ترجمه و چاپ و انتشار کتاب های مختلف دینی و ادبی، مساعدت برای سفرهای متقابل گروه های فرهنگی و هنری و علمی، برگزاری دوره های آموزشی و المپیاد زبان فارسی با همکاری نهادهای رسمی علمی و فرهنگی و دانشگاهی جمهوری آذربایجان از

جمله فعالیت رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در جمهوری آذربایجان می باشد .
در سال 1397 با مساعدت رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی همچنین قرارداد همکاری دانشگاه خوارزمی با دانشگاه نفت باکو امضا شد که شامل تبادل استاد و دانشجو و برگزاری کارگاه‌های آموزشی مشترک است.
براساس قرار داد همکاری میان دانشگاه خوارزمی و دانشگاه نفت باکو دو طرف در زمینه انتقال تجربیات فنی و مهندسی، بالا بردن سطح علمی پژوهش‌ها، تبادل استاد، بازدیدهای دوره‌ای دانشجویان و برگزاری جلسات و همایش‌های تخصصی، همکاری خواهند کرد.

** باکو و تهران علاقه مند به توسعه روابط در قالب تعاملات منطقه ای هستند
در سال 1397 ایران و جمهوری آذربایجان علاوه بر روابط دوجانبه ، تلاش های مشترک در راستای گسترش همکاری در قالب تعاملات منطقه ای را ادامه دادند و ششمین نشست وزیران خارجه ایران، جمهوری آذربایجان و ترکیه در آبان ماه در استانبول نشانه تعاملات منطقه ای به شمار می رود .
در این نشست، طیف وسیعی از موضوعات و همکاری در عرصه های اقتصادی مختلف از جمله ترانزیت، حمل و نقل، انرژی، گمرک و همچنین موضوعات مرتبط با همکاری های سیاسی و منطقه ای به ویژه راه های کمک به صلح و ثبات هر چه بیشتر در منطقه، مورد بررسی و تبادل نظر قرار گرفت .
'محمدجواد ظریف' وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران در پایان ششمین نشست مشترک با همتایان ترکیه ای و آذربایجانی خود گفت که سه کشور مواضع مشابهی در مسائل منطقه ای و اراده مشترکی برای همکاری دارند.
مولود چاووش اوغلو وزیر خارجه ترکیه نیز در پایان این نشست گفت : سه کشور برای غلبه بر مشکلات منطقه ای از طریق گفت و گو و صلح توافق دارند و دارای اراده ای مشترک هستند.

وی اضافه کرد: با نگاهی به تجارت میان سه کشور با جمعیتی حدود 170 میلیون نفر می بینیم که میزان تجارت میان این سه کشور به حداکثر 10 میلیارد و 650 میلیون دلار می رسد ولی ما با ایران برای رساندن تجارت بین دو کشور تا 30 میلیارد دلار تلاش می کنیم و با آذربایجان نیز به هدف 10 میلیارد دلاری تجاری می خواهیم برسیم و برای تحقق این هدف بر تشویق سرمایه گذاران برای سرمایه گذاری در این سه کشور تاکید ویژه داریم.

المار محمدیاروف وزیر امور خارجه جمهوری آذربایجان نیز در این نشست با اشاره به تاریخ و فرهنگ مشترک ایران، ترکیه و آذربایجان و ادامه همکاری سه کشور در سال های گذشته گفت: ما خواهان همکاری در زمینه حمل و نقل و توسعه ارتباطات تجاری با همدیگر هستیم.

در سال 1397 همچنین در قالب همکاری های منطقه ای نشست وزیران ارتباطات ایران، جمهوری آذربایجان ، ترکیه و روسیه در آذرماه در باکو برگزار شد .

محمد جواد آذری جهرمی ، رامین قلی زاده، محمد جاهد تورهان و کنستانتین ناسکف به ترتیب وزیران ارتباطات و فناوری اطلاعات ایران ، جمهوری آذربایجان ، ترکیه و روسیه در این نشست که در حاشیه نمایشگاه بین‌المللی 'باکو تل - 2018' برگزار شد راهکارهای توسعه همکاری چهار جانبه در حوزه های ارتباطات و مخابرات را بررسی کردند.

در این نشست همکاری چهار کشور در زمینه توسعه اکو سیستم های استارت‌آپ ، تبادل اطلاعات و تجربه در راستای طراحی و مدیریت پارک های تکنولوژی، ترویج استارت‌آپ و واحد های مشترک، همکاری در حوزه خدمات ماهواره ای ، مبادله آموزش و دانش در این راستا، خدمات ماهواره ای با محوریت تجارت ، همکاری در حوزه امنیت سایبری، سازماندهی آموزش های مشترک سایبری بررسی شد .

همکاری در حوزه خدمات پستی، استفاده از امکانات حمل و نقل و ترانزیت ، مبادله تجربه در زمینه خدمات پستی نوین ، همکاری در زمینه توسعه شبکه‌های فیبرنوری بین‌المللی از جمله موضوعات مورد بحث این دیدار چهار جانبه بود.

ایرنا